

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα: «Καλλιέργεια ενός ευρωπαϊκού πνεύματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης: συνέχεια της Λευκής Βίβλου της Επιτροπής των Περιφερειών»

(2012/C 113/12)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- πιστεύει ότι είναι αναγκαία μία νέα κοινοτική μέθοδος που να προβλέπει μία διαδικασία με λιγότερους αποκλεισμούς και τη θέσπιση μίας πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·
- χαιρετίζει την πολιτική συναίνεση που εκδηλώθηκε έναντι της αντίληψής της για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση και την υποστήριξη του διαβήματός της από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα·
- έλαβε την πρωτοβουλία να καταρτίσει «πίνακα αποτελεσμάτων της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης» σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τη βοήθεια του οποίου θα μπορεί να καταμετράται, σε ετήσια βάση, κατά πόσον λαμβάνονται υπόψη οι βασικές αρχές και μηχανισμοί του εν λόγω τρόπου διακυβέρνησης στον κύκλο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ιδιαίτερη έμφαση στην τοπική διάσταση των υπό εξέταση πολιτικών και στρατηγικών·
- εκτιμά ότι, προκειμένου να ενισχυθεί η διαδικασία παρακολούθησης που αναπτύσσει η Επιτροπή των Περιφερειών, η πρακτική της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής εξέτασης κατά την προσεχή διάσκεψη για την επικουρικότητα·
- εντός των προσεχών μηνών, πρόκειται να υλοποιήσει τη φιλοδοξία της για την έκδοση Χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, ο οποίος αναμένεται να οδηγήσει σε μεγαλύτερη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην άσκηση της ευρωπαϊκής δημοκρατίας· η διαδικασία κατάρτισης του χάρτη θα διαπνέεται από συμμετοχικό πνεύμα χωρίς αποκλεισμούς και αναμένεται να ευνοήσει την αποδοχή του από τους αιρετούς εκπροσώπους των δήμων και των περιφερειών.

Εισηγητής Ο κ. VAN DEN BRANDE (BE-PPE), Πρόεδρος του Γραφείου Σύνδεσης Φλάνδρας-Ευρώπης

I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επιβεβαιώνει την πολιτική δέσμευση που ανέλαβε με τη λευκή βίβλο για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, που υιοθέτησε στις 17 Ιουνίου 2009 ⁽¹⁾, και, ως εκ τούτου, αφού πρότεινε ένα πολιτικό πρόγραμμα «**σύμπραξης για την οικοδόμηση της Ευρώπης**», προτίθεται να μεριμνήσει για την υλοποίηση του στόχου αυτού, καταπολεμώντας κάθε αντίθετη τάση, καθώς πρόκειται για στόχο που εξυπηρετεί τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ⁽²⁾.

A. Γενικευση αρχών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης

2. αντιλαμβάνεται την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση ως μια αρχή που συνίσταται στη συντονισμένη δράση των κρατών μελών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, με βάση τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, καθώς και τη σύμπραξη που γίνεται πράξη χάρη σε μια λειτουργική και θεσμοποιημένη συνεργασία, με στόχο την υλοποίηση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

3. πιστεύει συνεπώς ότι είναι αναγκαία μία **νέα κοινοτική μέθοδος** η οποία να προβλέπει μία διαδικασία με λιγότερους αποκλεισμούς, καθώς και την εφαρμογή πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, η οποία θα ενίσχυε την αποτελεσματικότητα της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθιερώνοντας ένα νέο πνεύμα διοργανικής και πολιτικής συνεργασίας που θα προωθεί τη συμμετοχή στην ευρωπαϊκή διαδικασία των αιρετών εκπροσώπων όλων των επιπέδων, και, σε κάθε περίπτωση, των αιρετών εκπροσώπων περιφερειών που διαθέτουν νομοθετικές εξουσίες·

4. χαιρετίζει την πολιτική συναίνεση που εκδηλώθηκε έναντι της αντίληψής της για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση και την υποστήριξη του διαβημάτων της από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και δηλώνει πεπεισμένη ότι η εφαρμογή στην πράξη ενός πραγματικού **πνεύματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στην Ευρώπη** υπόκειται σε τρεις προϋποθέσεις:

— εδραίωση των βάσεων και των αρχών που διέπουν την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στο ευρωπαϊκό και στο εθνικό θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο·

— εφαρμογή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης μέσω κατάλληλων μηχανισμών και μέσων·

⁽¹⁾ Λευκή βίβλος για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση της Επιτροπής των Περιφερειών, CdR 89/2009 fin.

⁽²⁾ Στο ψήφισμά της σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες για το 2011 (CdR 361/2010 fin), η Επιτροπή τονίζει ότι «σκοπεύει να συνεχίσει να καλλιεργεί μία ευρωπαϊκή νοοτροπία πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και θα δώσει συνέχεια στη σχετική Λευκή Βίβλο αξιολογώντας την υλοποίησή της και παρακολουθώντας την πρόοδο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Η διαδικασία αυτή ενισχύεται χάρη στο διάλογο με τις ευρωπαϊκές ενώσεις τοπικών αρχών και τα κυριότερα εργαστήρια ιδεών της Ευρώπης.

— εξασφάλιση των προϋποθέσεων για τη δημοσιονομική αυτονομία των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης —ιδίως δε των τοπικών και των περιφερειακών αρχών— και για τη σωστή από κοινού αξιοποίηση των πόρων, χάρη σε μια πιο δίκαιη κατανομή των δημοσίων χρηματοδοτήσεων·

5. υπενθυμίζει ότι η συνθήκη της Λισαβόνας εγκαθιστά αδιαμφισβήτητη την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενισχύοντας ειδικότερα τη θέση της Επιτροπής στο θεσμικό οικοδόμημα και θεσπίζοντας τον στόχο της εδαφικής συνοχής και την υπο-κρατική διάσταση της αρχής της επικουρικότητας·

6. εκτιμά, κατά συνέπεια, ότι ο καλύτερος τρόπος για να υπερισχύσει η κοινή ωφέλεια της Ευρώπης, των κρατών μελών και των δήμων και περιφερειών είναι, χωρίς καμία αμφιβολία, να αντιμετωπιστεί σήμερα η **αρχή της επικουρικότητας ως απαραίτητη απόρροια της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας** και η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση ως ευέλικτη και συμμετοχική μέθοδος διακυβέρνησης που εδραίωνει τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την δεοντολογία της περί ευθύνης και αλληλεγγύης για την αντιμετώπιση ενός κόσμου παγκοσμιοποιημένου, όπου επικρατεί όλο και μεγαλύτερη αλληλεξάρτηση και ανταγωνιστικότητα·

7. θεωρεί ότι ο κάθε προβληματισμός σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση παρέχει την ευκαιρία να επαναποδοθετληθεί το θεμελιώδες ζήτημα της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας μέσα στα πλαίσια μιας πολιτικής και νομοθετικής δυναμικής, και τονίζει ότι οι αρχές της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και της επικουρικότητας είναι άρρηκτα συνδεδεμένες: η μία αναφέρεται στις αρμοδιότητες των διαφόρων επιπέδων εξουσίας, ενώ η άλλη δίνει έμφαση στην αλληλεπίδρασή τους·

8. είναι της άποψης ότι η τοποθέτηση της **επικουρικότητας και της αναλογικότητας** μέσα στα πλαίσια της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης οδηγεί στην παραδοχή ότι η ευρωπαϊκή πολιτική δράση απαιτεί οριζόντια θεώρηση και υπερπήδηση των στεγανών: πράγματι, η ευδόωση των σφαιρικών στρατηγικών που βρίσκονται σήμερα στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης εξαρτάται όλο και περισσότερο από την ποιότητα της από κοινού διακυβέρνησης στην Ευρώπη και από την αυστηρή τήρηση της αρχής της επικουρικότητας, βάσει της οποίας αποτρέπεται η συγκέντρωση των αποφάσεων σε ένα και μόνο επίπεδο εξουσίας και εξασφαλίζεται ότι οι πολιτικές χαράσσονται και εφαρμόζονται στο εκάστοτε καταλληλότερο επίπεδο·

9. εγγράφει τις προτάσεις της στη σημερινή φάση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, όπου απαιτούνται αυξημένες προσπάθειες αλληλεγγύης και ανάληψης ευθύνης εκ μέρους των πολιτικών ιδυόντων σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, σύμφωνα με το πνεύμα της **αρχής της αμοιβαιότητας** ⁽³⁾.

⁽³⁾ Σύμφωνα με την αρχή αυτή, το κάθε επίπεδο διακυβέρνησης έχει την ευθύνη να προωθήσει τη νομιμότητα και την ικανότητα των υπολοίπων, καθώς συμμετέχει σε κοινή διαδικασία λήψεως αποφάσεων (Landy and Teles, «Beyond Devolution: From Subsidiarity to Mutuality»). Με άλλα λόγια, η διακυβέρνηση σε διαφορετικά επίπεδα δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ανταγωνιστική δραστηριότητα. Απεναντίας, τα διάφορα επίπεδα θα πρέπει να ενεργούν υπέρ της αμοιβαίας ενίσχυσης.

B. Εδραίωση των αξιών και αρχών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης: προοδος και ενισχυση

Προς μια νέα αντίληψη της αρχής της θεσμικής ισορροπίας

10. τονίζει ότι η αρχή της ισορροπίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων⁽⁴⁾, που βρίσκεται στο επίκεντρο της διάρθρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνιστά θεμελιώδη εγγύηση για την ευρωπαϊκή δημοκρατία· εκτιμά ότι η έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία αναγνωρίζει στην ΕτΠ ενισχυμένο θεσμικό και νομικό καθεστώς για την προάσπιση των προνομίων της ενώπιον του Δικαστηρίου, συνεπάγεται την πλήρη τήρηση της ανωτέρω αρχής έναντι της ΕτΠ·

11. πιστεύει ότι η εκπόνηση ενός **χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση**, ο οποίος θα συμβάλει ώστε να ενσωματωθεί στις βασικές αξίες της Ένωσης μια ενιαία και κοινώς αποδεκτή αντίληψη για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση, θα σηματοδοτήσει ένα κείμενο βήμα στην πορεία της υλοποίησης του πολιτικού της οράματος·

12. διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό διοικητικό δίκαιο που να εγγυάται ελάχιστους κανόνες για την εφαρμογή, έναντι των περιφερειών και των δήμων, των διαδικασιών διαβούλευσης, συντονισμού και συμμετοχής· καλεί, επομένως, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει εν ευθέτω χρόνω τη δυνατότητα κατάρτισης μιας πράξης περί ευρωπαϊκών διοικητικών διαδικασιών, βάσει της οποίας οι κύριες αξίες και αρχές του παραπάνω μελλοντικού χάρτη θα εκφραστούν σε πιο συμμετοχικές διαδικασίες·

13. εκτιμά ότι κατά την υπό διαπραγμάτευση αναθεώρηση της συμφωνίας συνεργασίας της με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να ληφθεί περισσότερο υπόψη η νομιμότητα και η ευθύνη των τοπικών και των περιφερειακών αρχών εντός της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και να εξασφαλιστεί, προς το κοινό όφελος του συνόλου της ευρωπαϊκής διαδικασίας λήψεως αποφάσεων, η τήρηση των δύο κατευθυντήριων αρχών της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, καθώς και η εδραίωση της αρχής της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης ως δομικής αρχής·

14. είναι της άποψης ότι η αναθεώρηση της εν λόγω συμφωνίας πρέπει να συνοδευτεί με μια δυναμική που θα οδηγήσει στην υιοθέτηση, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενός εξελικτικού σχεδίου δράσης όπου θα αναλύονται οι πρωτοβουλίες που είναι πιθανότερο να έχουν τοπικό και περιφερειακό αντίκτυπο· η ΕτΠ θα μπορούσε να συμβάλει στην εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ανάλυση αυτών των πρωτοβουλιών αξιοποιώντας την εμπειρογνωσία των μελών της και τις πλατφόρμες που διαχειρίζεται (πλατφόρμα «Ευρώπη 2020», πλατφόρμα για την επικουρικότητα, πλατφόρμα ΕΟΕΣ κ.λπ.)⁽⁵⁾·

⁽⁴⁾ Η αρχή αυτή συνίσταται σε ένα σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων θεσμικών οργάνων της Κοινότητας, βάσει του οποίου στο κάθε όργανο ανατίθεται συγκεκριμένη αποστολή εντός του πλαισίου της θεσμικής διάρθρωσης της Κοινότητας και της πραγματοποίησης του έργου που της έχει ανατεθεί. Το Δικαστήριο εγγυάται την τήρηση του νόμου ελέγχοντας τη συμμόρφωση προς την ισορροπία μεταξύ των θεσμικών οργάνων, ήτοι ότι έκαστο θεσμικό όργανο ασκεί τις αρμοδιότητές του σεβόμενο τις αρμοδιότητες των λοιπών οργάνων (βλ. Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουνίου 1958, Υπόθεση 9/56, Meroni κατά Ανωτάτης Αρχής (1957 και 1958), Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου, Ελληνική ειδική έκδοση σελίδα 00174, στη σελ. 193· και Απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Μαΐου 1990, Υπόθεση 70/88, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1990 σελ. I-02041, αιτιολογικές σκέψεις 21 και 22).

⁽⁵⁾ Κοινή ανακοίνωση τύπου του κ. José Manuel Barroso και της κ. Mercedes Bresso, της 29ης Ιουνίου 2010 (βλ. MEMO/10/287 στη διεύθυνση <http://europa.eu/rapid/>).

15. καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εντείνει τη θεσμική του κινητοποίηση ώστε να μεταφερθούν στην νομοθεσία οι αρχές και οι μηχανισμοί της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και η ολοκληρωμένη προσέγγιση· στηρίζει την πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκού σήματος της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης⁽⁶⁾·

16. χαιρετίζει την πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο, το Μάρτιο του 2010⁽⁷⁾, συγκάλεσε για πρώτη φορά άτυπη υπουργική συνεδρίαση με κεντρικό θέμα την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, στα συμπεράσματα της οποίας διατυπώνεται ρητή έκκληση προς την ΕτΠ να προβαίνει σε τακτική πολιτική αξιολόγηση των προόδων της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης· ζητά από τις μελλοντικές Προεδρίες να επαναλάβουν το διάβημα αυτό· διαπιστώνει, εξάλλου, ότι η συστηματικότερη παρουσία της στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και σε άλλες διακυβερνητικές συνεδριάσεις πιστοποιεί τις προόδους που έχουν σημειωθεί όσον αφορά την αναγνώριση αυτής της μορφής διακυβέρνησης·

17. εκφράζει την ικανοποίησή της για τις προοπτικές προσέγγισης με την Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και για το γεγονός ότι η Προεδρία λαμβάνει υπόψη τον αντίκτυπο που έχουν επί των τοπικών και περιφερειακών αρχών οι στρατηγικές αποφάσεις που λαμβάνονται σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων· επί του προκειμένου, θεωρεί σκόπιμο να διοργανώνεται μια συνάντηση πριν από την εκάστοτε εαρινή σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου·

18. προτίθεται να καθιερώσει τακτικότερο διάλογο αφενός με το Δικαστήριο, σχετικά με την τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και με τον στόχο της εδαφικής συνοχής, ως προς την ορθή μεταφορά του ευρωπαϊκού δικαίου και τον αντίκτυπο του επί των τοπικών και περιφερειακών αρχών, καθώς και σχετικά με τον σεβασμό των τεσσάρων ελευθεριών, και αφετέρου με το Ελεγκτικό Συνέδριο, όσον αφορά την χρηστή διαχείριση των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων και τον αντίκτυπο της επί της εδαφικής συνοχής και επί της ανταγωνιστικότητας των πόλεων και των περιφερειών·

Πνεύμα σύμπραξης με στόχο την έξυπνη νομοθεσία

19. τάσσεται υπέρ της νέας προσέγγισης που εισάγεται με την έννοια της έξυπνης νομοθεσίας, η οποία συνιστάται να βασίζεται σε έναν κύκλο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τον οποίο η νομοθεσία θα προσαρμόζεται συνεχώς στις προκλήσεις και τις περιστάσεις, ενώ η εφαρμογή της θα υπόκειται σε εις βάθος αξιολόγηση· πιστεύει, ωστόσο, ότι η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να συνοδευτεί με μεγαλύτερο συνυπολογισμό του αντίκτυπου της νομοθεσίας σε τοπικό επίπεδο⁽⁸⁾·

⁽⁶⁾ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2010 σχετικά με τη χρηστή διακυβέρνηση όσον αφορά την περιφερειακή πολιτική της ΕΕ: διαδικασίες συνδρομής και ελέγχου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εισηγήτρια: η κ. Mănescu, 2009/2231(INI) – P7_TA(2010)0468.

⁽⁷⁾ Άτυπη συνεδρίαση των Υπουργών περιφερειακής πολιτικής, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Μάλαγα, στις 17 Μαρτίου 2010, με πρωτοβουλία της Ισπανικής Προεδρίας, ως συνέχεια της δυναμικής του διαλόγου με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές που πραγματοποιήθηκε στη Πάλλα, στις 18 Ιανουαρίου 2010.

⁽⁸⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Έξυπνη νομοθεσία», CdR 353/2010.

20. επαναλαμβάνει το αίτημά της κατά την προσεχή αναθεώρηση της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας να επισυναφθεί ειδικό πρωτόκολλο που θα καλύπτει ορισμένα μέτρα σχετικά με τα οποία θα απαιτείται η πλήρης συμμετοχή της ΕτΠ, ειδικότερα δε όσα αφορούν τις εκτιμήσεις του αντικτύπου και την εκ των υστέρων αξιολόγηση της νομοθεσίας·

21. προτίθεται να ενισχύσει την ενεργό συμμετοχή της στη διαδικασία παρακολούθησης του σχεδίου δράσης για τη βελτίωση της νομοθεσίας, ιδίως μεριμνώντας ώστε η ετήσια έκθεσή της για την παρακολούθηση της επικουρικότητας να αναγνωρίζεται ως συμβολή της ΕτΠ στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας·

22. ζητά την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις εκτιμήσεις αντικτύπου που προτείνει η Επιτροπή, με στόχο την κατά σύστημα διεξαγωγή εκ των προτέρων και εκ των υστέρων εκτίμησης του αντικτύπου σε τοπικό επίπεδο, καθώς και την ανάπτυξη εδαφικών δεικτών και δεικτών διακυβέρνησης χωρίς αποκλεισμούς· θα καταθέσει συγκεκριμένες σχετικές προτάσεις, με βάση τα διδάγματα που έχουν αντληθεί από την μέχρι τούδε συνεργασία της με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή·

23. υποστηρίζει πλήρως τον στόχο που πρέπει να προέχει στα πλαίσια των εργασιών της Ομάδας υψηλού επιπέδου για τη μείωση του διοικητικού φόρτου (ομάδας Stoiber) και υπογραμμίζει τη δέσμευση που έχει αναλάβει εντός της εν λόγω ομάδας για την ελάφρυνση του φόρτου που βαρύνει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές·

24. εκφράζει τη λύπη της για την ισχνή συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην άσκηση της επιτροπολογίας και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεριμνήσει για τον μετριασμό του ελλείμματος αυτού, που υπονομεύει την ορθή εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο·

Μια απάντηση προκειμένου να ενισχυθεί ο ενστερνισμός της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης από τους πολίτες

25. χαιρετίζει τις συστάσεις της ομάδας προβληματισμού στην οποία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανέθεσε να συνδράμει την Ευρωπαϊκή Ένωση στην αποτελεσματικότερη πρόβλεψη και ανταπόκριση στις προκλήσεις μακροπρόθεσμα, με ορίζοντα το 2030, και η οποία προτείνει **ένα «νέο συμβόλαιο»**, αναγνωρίζοντας το βάσιμο της «πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, όπου οι αρμοδιότητες συγκατανέμονται —και δεν διασπώνται— μεταξύ διαφόρων επιπέδων εξουσίας» και η οποία «μπορεί και παράλληλα οφείλει να διαπνέει την χάραξη πολιτικής της ΕΕ και τις σχέσεις της σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ ατόμων και γενεών και μεταξύ τοπικής αυτοδιοίκησης, περιφερειών και κρατών μελών»· εκφράζει την ικανοποίησή της για την προτροπή της εν λόγω ομάδας προς την ΕτΠ να ενισχύσει την παροχή συμβουλών και την ενεργό της συμμετοχή προκειμένου να ενδυναμώσει την «πολιτική ιδιγένεια» και να διευκολύνει τον ενστερνισμό του ευρωπαϊκού οράματος από τους πολίτες⁽⁹⁾·

26. θεωρεί σκόπιμο να διενεργεί ετήσια αξιολόγηση της **κατάστασης της περιφερειοποίησης και της αποκέντρωσης εντός**

της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να δημιουργήσει ένα «βαρόμετρο» της δυναμικής που αναπτύσσεται όσον αφορά την πολιτική, νομική και φορολογική αυτονομία των τοπικών και των περιφερειακών αρχών· η διαδικασία αυτή συνιστάται ειδικότερα ως συνοδεία της δέσμευσης για τον έλεγχο της αρχής της επικουρικότητας, και θα πρέπει να εγγραφεί στα πλαίσια στενής συνεργασίας με το Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης του Συμβουλίου της Ευρώπης·

27. τάσσεται υπέρ της θέσπισης ενός προγράμματος Erasmus για τους αιρετούς εκπροσώπους της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, το οποίο θα μπορούσε να σχεδιαστεί στα πλαίσια μιας θεσμικής συνεργασίας με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και υποστηρίζει τη χρηματοδότηση σχετικού πειραματικού σχεδίου, σύμφωνα με την πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου·

28. υπογραμμίζει τη συμβολή που προτίθεται να προσφέρει στην εφαρμογή του νέου εργαλείου άμεσης δημοκρατίας, δηλαδή της πρωτοβουλίας Ευρωπαίων πολιτών· ειδικότερα, η ΕτΠ προσφέρεται να διαθέσει τους δικούς της διαύλους και δίκτυα πληροφόρησης, καθώς και τους αντίστοιχους των μελών της, προκειμένου να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την πρωτοβουλία Ευρωπαίων πολιτών και να στηρίξει την Επιτροπή με οποιοδήποτε τρόπο κρίνεται χρήσιμος, για παράδειγμα, κατά τη διαδικασία της εκ των προτέρων επαλήθευσης όσον αφορά το παραδεκτό των προτεινόμενων πρωτοβουλιών από την άποψη της επίδρασής τους επί των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας· επιπροσθέτως, η ΕτΠ θα μπορούσε να συμβάλει στη συλλογή και διάδοση πληροφοριών σχετικά με προβλεπόμενες ή τρέχουσες πρωτοβουλίες Ευρωπαίων πολιτών, καθώς και στην διοργάνωση συμμετοχικών συζητήσεων στις Βρυξέλλες και αλλού⁽¹⁰⁾· τέλος, είναι πρόθυμη να συμμετάσχει πλήρως και να προσφέρει την υποστήριξή της στις ακροάσεις που θα διοργανώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως ανταπόκριση σε επιτυχημένες πρωτοβουλίες Ευρωπαίων πολιτών.

29. ζητά να καθιερωθεί μια συνεργασία με την Επιτροπή, όπως ισχύει και με τα λοιπά θεσμικά όργανα, σχετικά με την πρόοδο της διαδικασίας αυτής, δεδομένου ότι η πρόωγηση της πρέπει να γίνει σε σύμπραξη, ιδίως δε με την πρόκληση συζητήσεων προβληματισμού στους κόλπους των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και των περιφερειακών κοινοβουλίων, με κινητοποίηση επίσης των τοπικών και περιφερειακών μέσων μαζικής ενημέρωσης·

30. εκτιμά ότι η ενσωμάτωση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πρωτογενές δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η προοπτική προσχώρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου θα ευνοήσουν την **πολυεπίπεδη προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων**· ως εκ τούτου, ζητά να συμμετάσχει στον διοργανικό διάλογο σχετικά με την ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή του Χάρτη, σύμφωνα με την επιθυμία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έχει υπογραμμίσει «ότι η αποτελεσματική εφαρμογή του Χάρτη πρέπει να βασίζεται σε δράσεις όλων των θεσμικών και άλλων οργάνων της ΕΕ και των σχετικών υπηρεσιών και οργανισμών»⁽¹¹⁾·

⁽⁹⁾ Αποσπάσματα από την Έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο από την Ομάδα Μελέτης για το μέλλον της ΕΕ με ορίζοντα το 2030 – «Εγχείρημα “Ευρώπη 2030” – Προκλήσεις και ευκαιρίες». Η έκθεση υπεβλήθη στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κ. Herman Van Rompuy, στις 8 Μαΐου 2010.

⁽¹⁰⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Πρωτοβουλία Ευρωπαίων πολιτών» – CdR 167/2010 fin.

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών – COM(2010) 119 τελικό.
⁽¹¹⁾ Συμπεράσματα του Συμβουλίου όσον αφορά τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες για την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – 3092η συνεδρίαση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, Βρυξέλλες, 23 Μαΐου 2011.

31. προτίθεται να ενισχύσει τη συνεργασία της με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ιδίως δε στα πλαίσια της διοργάνωσης του ετήσιου διαλόγου για την πολυεπίπεδη προώθηση και προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θα αναλάβει νέες πρωτοβουλίες ενόψει του Ευρωπαϊκού Έτους Ιθαγένειας το 2013·

32. ζητά να αναληφθούν δράσεις αποκεντρωμένης επικοινωνίας στους δήμους και τις περιφέρειες της Ευρώπης για την προβολή των επιτευγμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του αντίκτυπού τους για τους πολίτες, και τονίζει ότι επείγει η πρόβλεψη επαρκών χρηματοδοτικών μέσων για την υποστήριξη της δράσης της έναντι των υψηλής ακροαματικότητας τοπικών και περιφερειακών μέσων ενημέρωσης·

Γ. Η μεταφορά της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στο στρατηγικό και πολιτικό της ευρωπαϊκής ένωση

Η αρχή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης ως δομική αρχή που καθορίζει όλες τις ευρωπαϊκές πολιτικές και στρατηγικές με σημαντική επίδραση σε τοπικό επίπεδο

33. πιστεύει ότι η διάρθρωση που έχει προταθεί για την καθοδήγηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», καθώς και εκείνη που θα πρέπει να διέπει τη μεταρρύθμιση της πολιτικής για τη συνοχή, πρέπει να εξασφαλίζουν μια αλλαγή προτύπου από δύο απόψεις:

- η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση θα πρέπει να ενταχθεί πλήρως στις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που διέπουν τις πολιτικές με σημαντική επίδραση σε τοπικό επίπεδο, κατά προτεραιότητα δε για την πολιτική συνοχής·
- η αρχή της πολυεπίπεδης και πολυμερούς σύμπραξης πρέπει να ενισχυθεί·

Ένα νέο πλαίσιο διακυβέρνησης για την ευρωπαϊκή ανάπτυξη

34. διαπιστώνει ότι, υπό την συγκυρία της δημοσιονομικής κρίσης που πλήττει σήμερα την Ευρώπη, οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της οποίας αποτελούν το πρωταρχικό μέλημα των πολιτών, το ζήτημα της προστιθέμενης αξίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μέσων που αυτή διαθέτει για την αντιμετώπισή τους είναι ζωτικότατο·

35. υποστηρίζει τη «συμβατική» προσέγγιση, την οποία έχει προτείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και εφήρμοσε η πολωνική Προεδρία, και στην οποία ζητά να συμμετάσχει, ώστε να προσδιοριστούν από κοινού οι πολιτικές προτεραιότητες των δαπανών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η χρηματοδότησή τους για την περίοδο 2014-2020·

36. επιθυμεί να συμμετάσχει στη διαδικασία αυτή, δεδομένου ότι η συμβολή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην οικονομική ανάκαμψη της Ένωσης είναι αναγκαία, καθώς αντιπροσωπεύουν το 16 % του ΑΕγχΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το 58 % των δημοσίων επενδύσεων στην Ευρώπη ⁽¹²⁾·

37. επί του προκειμένου, εφιστά την προσοχή στην ανησυχητική κατάσταση των δημοσίων οικονομικών των τοπικών και περιφερειακών αρχών, που είναι επιβαρυντική για την ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας και επομένως υπονομεύει την επιτυχία της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»· κατά συνέπεια, εκτιμά ότι, με την προοπτική του προσεχούς πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, θα πρέ-

πει να γίνει γενικός απολογισμός σχετικά με τα δημόσια οικονομικά των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης·

Υλοποίηση σε σύμπραξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και των επτά εμβληματικών πρωτοβουλιών της, με βάση τη χάραξη εδαφικών συμφώνων

38. διαπιστώνει ότι όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα αναγνωρίζουν σαφώς την ανάγκη θέσπισης μιας πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για την υλοποίηση των καιρίων στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και των επτά εμβληματικών πρωτοβουλιών της·

39. από αυτή την άποψη, υποστηρίζει όλως ιδιαιτέρως τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που αναγνωρίζει, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 2011 ⁽¹³⁾, ότι η υιοθέτηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», με την προοπτική του νέου πλαισίου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, απαιτεί στενή συνεργασία με την ΕΤΠ, καθώς και με τις περιφέρειες, μεταξύ άλλων σημαντικών πολιτικών και οικονομικών παραγόντων·

40. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων ορισμένων κρατών μελών, λαμβάνεται περισσότερο υπόψη το δυναμικό που ενέχει η σύμπραξη μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης· ωστόσο, εκφράζει τη λύπη της για την καταφανή έλλειψη αξιοπιστών μηχανισμών και διαδικασιών που να μπορούν να κάνουν πράξη την αρχή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, ώστε να εξασφαλιστεί η πραγματική ενοποίηση των πολιτικών και ο συγχρονισμός των προγραμμάτων δράσεων και των προϋπολογισμών των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, με τήρηση της αρχής της επικουρικότητας·

41. κατά συνέπεια, καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την πλήρη συμμετοχή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης τόσο στη διαδικασία κατάρτισης και εφαρμογής των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), όσο και στα προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης, δεδομένου ότι η απόσταση που χωρίζει τους συνολικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» από τη συμβολή που αναγγέλλεται στα διάφορα ΕΠΜ δεν θα μπορέσει να καλυφθεί εάν δεν υπάρξει σύμπραξη μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης ⁽¹⁴⁾·

⁽¹³⁾ Σε σχέση με τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 24ης και 25ης Μαρτίου 2011 (EUCO 10/11) rev. 1, η Επιτροπή των Περιφερειών, στα πλαίσια των εργασιών της πλατφόρμας «Ευρώπη 2020», και βάσει των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), έχει διαπιστώσει τα εξής: στα δύο τρίτα των κρατών μελών (19 από τα 27), οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) διαδραμάτισαν κάποιον ρόλο στη διαδικασία σύνταξης του ΕΠΜ· στα περισσότερα κράτη μέλη, υπήρξε διαβούλευση με τους ΟΤΑ, ενώ σε οκτώ κράτη μέλη οι ΟΤΑ συμμετείχαν άμεσα στη σύνταξη του ΕΠΜ· στα ΕΜΠ δεκατριών κρατών μελών (συμπεριλαμβανομένων των 5 κρατών με τον μεγαλύτερο πληθυσμό), αναφέρονται πρωτοβουλίες που στηρίζονται στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση· δύο κράτη μέλη (ΒΕ, ΡΤ) έχουν υιοθετήσει διαφοροποιημένους στόχους ανά περιφέρειες· ένα κράτος μέλος (ΡΟ) έχει αναγγείλει ότι θα υιοθετήσει την πρόταση της ΕΤΠ για τα εδαφικά σύμφωνα, και αναφέρεται ρητώς σε αυτήν· ορισμένα κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει ως στόχο την εφαρμογή μιας «ολοκληρωμένης προσέγγισης» και την ενίσχυση των «συνεργειών» μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, χάρη σε πιο αποτελεσματικές δομές συντονισμού/διαλόγου·

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» – CdR 72/2011 rev.1 ψήφισμα της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ισχυρότερη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» – CdR 199/2010 fin.

⁽¹²⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Κινητοποίηση των ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων για την ανάκαμψη και τη μακροπρόθεσμη διαρθρωτική αλλαγή: ανάπτυξη συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα» – CdR 21/2010 fin, ΕΕ C 15 της 18.1.2011, σ. 23.

42. εξάλλου, ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει την παρακολούθηση της πτυχής «διακυβέρνηση» στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και στις ετήσιες εκθέσεις προόδου των κρατών μελών, ούτως ώστε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να είναι σε θέση να υιοθετεί ρητές συστάσεις που θα ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να επεκτείνουν και να ενισχύσουν τις συμπράξεις μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης κατά την εφαρμογή των ΕΠΜ·

43. επιβεβαιώνει και πάλι τον **στόχο των πολυεπίπεδων μηχανισμών σύναψης συμβάσεων**, οι οποίοι θα πρέπει να συνοδεύουν την υλοποίηση των επτά πρωτοβουλιών, καθώς και τη διαμόρφωση καινοτόμων μηχανισμών⁽¹⁵⁾, μέσα στο πνεύμα των τοπικών ψηφιακών θεματολογίων και των συμφωνιών μεταξύ ενδιαφερομένων μερών που προτείνονται στα πλαίσια του Ψηφιακού Θεματολογίου για την Ευρώπη⁽¹⁶⁾, ή ακόμη της «πλατφόρμας έξυπνης ειδίκευσης» που έχει δρομολογήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή της υλοποίησης των στόχων των εμβληματικών πρωτοβουλιών «Νεολαία σε κίνηση» και «Ένωση καινοτομίας», με ενίσχυση της συνοχής μεταξύ όλων των φορέων και των στρατηγικών σε όλα τα επίπεδα⁽¹⁷⁾.

44. λυπάται για την έλλειψη άμεσης σύνδεσης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σε όλα τα στάδια της ανοικτής μεθόδου συντονισμού για την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και υπερασπίζεται σθεναρά την ένταξή τους στη διαδικασία αυτή·

45. υπενθυμίζει την προστιθέμενη αξία που προσφέρει η **ολοκληρωμένη προσέγγιση**, ιδίως για την ενίσχυση, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, των συνεργειών μεταξύ της στρατηγικής της ΕΕ υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», καθώς και για την αξιοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων υπέρ επενδύσεων στον τομέα της ενέργειας, αλλά και για την ενσωμάτωση του στόχου του μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην αλλαγή αυτή στο σύνολο των υφιστάμενων στρατηγικών πλαισίων της ΕΕ, ιδίως δε στην πολιτική γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης·

Ένα νέο πρότυπο για την μελλοντική πολιτική συνοχής

46. υπενθυμίζει ότι τα συμπεράσματα της διαβούλευσης σχετικά με την πέμπτη έκθεση της Επιτροπής για τη συνοχή επιβεβαιώνουν την προτροπή της προς την ΕτΠ, αλλά και προς το σύνολο των τοπικών και περιφερειακών αρχών, να ενισχύσουν την αρχή της σύμπραξης· το Συμβούλιο επιβεβαιώνει επίσης αυτή την προσέγγιση, καθώς αναγνωρίζει τη σημασία της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για την υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» μέσω της νέας πολιτικής για τη συνοχή⁽¹⁸⁾.

47. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η «Εδαφική ατζέντα 2020», που υιοθέτησε το Συμβούλιο τον Μάιο του 2011, συνιστά τη μέθοδο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για την υλοποίηση της

⁽¹⁵⁾ Ψήφισμα της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Βελτίωση των μέσων εφαρμογής της στρατηγικής “ΕΕ 2020”: Ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές και τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών και της Ένωσης» – CdR 175/2010 fin.

⁽¹⁶⁾ Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής – SEC(2011) 708 (http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/scoreboard.pdf, μόνο στα EN). Για τον λόγο αυτό η ΕτΠ ζήτησε στη γνωμοδότηση της CdR 104/2010 fin, έναν προορατικό ρόλο για την ΕτΠ, τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές και τις οργανώσεις τους στον «Κύκλο διακυβέρνησης του ευρωπαϊκού ψηφιακού θεματολογίου».

⁽¹⁷⁾ CdR 373/2010 fin

⁽¹⁸⁾ Συμπεράσματα του Συμβουλίου ως προς την πέμπτη έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή – 3068η συνεδρίαση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, Βρυξέλλες, 21 Φεβρουαρίου 2011. Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Συμβολή της πολιτικής συνοχής στη στρατηγική “Ευρώπη 2020”» – CdR 223/2010 fin.

εδαφικής συνοχής, και καλεί ειδικότερα την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη την εδαφική διάσταση στις εκτιμήσεις αντικτύπου, ενώ της ζητά και να παρουσιάζει τη συμβολή των τοπικών και περιφερειακών αρχών·

48. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι, όσον αφορά την πολιτική συνοχής μετά το 2013, η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες της και συμπεριέλαβε ορισμένες αρχές και μηχανισμούς της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και της **ολοκληρωμένης και πολυλειτουργικής προσέγγισης**⁽¹⁹⁾, λαμβάνοντας υπόψη, στο σχέδιό της για τον νέο γενικό κανονισμό για τα διαρθρωτικά ταμεία και το ταμείο συνοχής, τα αιτήματα που αποσκοπούν:

— στη σαφή αναφορά, στο νέο άρθρο, της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, που αποτελούν δύο αρχές που πρέπει να τηρούνται σε όλα ανεξαιρέτως τα στάδια των συμβάσεων εταιρικής σχέσης και των επιχειρησιακών προγραμμάτων·

— στην αναφορά αυτών των γενικών αρχών και σε άλλα σχετικά άρθρα του κανονισμού, όσον αφορά τις συμβάσεις εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα·

— στην υποβολή αίτησης υπόψη των κρατών μελών προκειμένου να περιλαμβάνουν στην ετήσια έκθεσή τους την πρόοδο που έχει συντελεστεί όσον αφορά τις αρχές της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·

— στην πρόβλεψη της δυνατότητας ανάπτυξης λειτουργικών επιχειρησιακών προγραμμάτων·

49. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση της Επιτροπής να δημιουργηθεί ένα κοινό στρατηγικό πλαίσιο που να συνδυάζει τα διάφορα κίνητρα των κοινοτικών δράσεων υπέρ της εδαφικής ανάπτυξης (ΕΠΤΑΑ, διαρθρωτικά ταμεία: ΕΤΠΑ και ΕΚΤ, Ταμείο Συνοχής, ΕΤΑ)· και ζητά επίσης, σε αυτό το πλαίσιο, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές να συμμετέχουν εμπράκτως στην εκπόνηση των συμβάσεων εταιρικής σχέσης·

50. ζητά, επομένως, από τον ευρωπαϊό νομοθέτη να επιβεβαιώσει αυτές τις διατάξεις και να τις ενισχύσει προκειμένου να προβλέπεται κυρίως:

— η παρουσία εκπροσώπων των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην αντιπροσωπεία των κρατών μελών, όταν το περιεχόμενο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή·

— η εδραίωση των αρχών της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στον μελλοντικό ευρωπαϊκό κώδικα ο οποίος θα αφορά τους στόχους και τα κριτήρια των εν λόγω αρχών·

— ο διάλογος μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την πτυχή της διακυβέρνησης των ετήσιων εκθέσεων τους, προκειμένου να αξιολογείται η πρόοδος αλλά και τα εμπόδια σε κάθε κράτος μέλος πριν από την έγκριση των συστάσεων του Συμβουλίου·

⁽¹⁹⁾ Διερευνητική γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Το μέλλον της πολιτικής για τη συνοχή» – CdR 210/2009 fin.

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων – Συμπεράσματα της πέμπτης έκθεσης για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή: το μέλλον της πολιτικής συνοχής – COM(2010) 642 τελικό.

— ο καθορισμός ενός δείκτη συνεργασίας για τη μέτρηση του βαθμού συμμετοχικής διακυβέρνησης εντός των κρατών μελών·

51. αντλαμβάνεται την **εδαφική συνεργασία** ως αναπόσπαστο στοιχείο της περιφερειακής πολιτικής και θεωρεί ότι ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) αποτελεί πραγματικό εργαστήρι για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση ⁽²⁰⁾·

52. επικροτεί το γεγονός ότι η προτεινόμενη αναθεώρηση του κανονισμού για τον ΕΟΕΣ, που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2011, αντανακλά τη βούληση να υλοποιηθεί ο στόχος της εδαφικής συνοχής, και ενσωματώνει πολλές από τις προτάσεις που είχε διατυπώσει η ΕτΠ, ιδίως όσον αφορά τη σύσταση διμερών ΕΟΕΣ με φορείς από τρίτες χώρες ⁽²¹⁾· εφιστά την προσοχή στο δυναμικό του ΕΟΕΣ ως δομής συνεργασίας και για άλλες τομεακές πολιτικές της ΕΕ, πέραν της περιφερειακής πολιτικής·

53. υπογραμμίζει τον ρόλο της πλατφόρμας ΕΟΕΣ της ΕτΠ στην προώθηση αυτού του μηχανισμού και τη λειτουργική υποστήριξη για τη σύσταση νέων ΕΟΕΣ, ειδικότερα χάρη στην ανταλλαγή ορθών πρακτικών·

54. όσον αφορά την ανάπτυξη των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στα εξής:

— στην αυστηρή τήρηση της αρχής της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στα όργανα διαβούλευσης, επεξεργασίας, εφαρμογής και παρακολούθησης των μακροπεριφερειακών στρατηγικών·

— στην θέσπιση μηχανισμών παρακολούθησης και χρηματοδοτικών προγραμμάτων που, με βάση περιφερειακές και τοπικές στρατηγικές και σχέδια ανάπτυξης, θα εγγυώνται την πολυεπίπεδη προσέγγιση, ώστε οι μακροπεριφέρειες να μετεξελιχθούν και σε «εδαφικούς συνεργατικούς σχηματισμούς» (εδαφικά clusters)·

— στη διαρθρωτική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην τελική αρχιτεκτονική αυτών των στρατηγικών, προκειμένου να αποφευχθεί η ενδεχόμενη συγκέντρωση της διακυβέρνησης σε εθνικό επίπεδο·

— στην προβολή της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας των στρατηγικών αυτών, ειδικότερα δε με την έκδοση λευκής βίβλου.

Υλοποίηση της ενιαίας αγοράς βάσει σύμπραξης

55. εκφράζει την ικανοποίησή της για τις δώδεκα δράσεις για την τόνωση της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και της κοινωνικής προόδου που προτείνονται στην Πράξη για την Ενιαία Αγορά και υποστηρίζει το αίτημα του Συμβουλίου που τόνισε την ανάγκη ενίσχυσης της διακυβέρνησης της Ενιαίας Αγοράς και κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει τη δράση της προς αυτή την κατεύθυνση ⁽²²⁾·

⁽²⁰⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της Επιτροπής των Περιφερειών «Νέες προοπτικές όσον αφορά την αναθεώρηση του κανονισμού για τον ΕΟΕΣ» – CdR 100/2010 fin.

⁽²¹⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της Επιτροπής των Περιφερειών «Νέες προοπτικές όσον αφορά την αναθεώρηση του κανονισμού για τον ΕΟΕΣ» – CdR 100/2010 fin.

⁽²²⁾ Συμπεράσματα του Συμβουλίου όσον αφορά την πράξη για την Ενιαία Αγορά – προτεραιότητες για την επανεκκίνηση της Ενιαίας Αγοράς – 3105η συνεδρίαση του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων, Βρυξέλλες, 12 Ιουλίου 2011. Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Προς μία Πράξη για την ενιαία αγορά» – CdR 330/2010 fin.

56. σημειώνει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του σχετικά με τη διακυβέρνηση και την εταιρική σχέση στην ενιαία αγορά, «επισημαίνει ότι οι κανόνες της ενιαίας αγοράς συχνά εφαρμόζονται από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές» και καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν περαιτέρω και να διευρύνουν τη συνεργασία με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές από την πολιτική συνοχής στις πολιτικές της ενιαίας αγοράς ⁽²³⁾·

57. ζητά, λοιπόν, να εξασφαλιστεί η παρακολούθηση της συνολικής εφαρμογής της πράξης για την ενιαία αγορά, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα αυτής της διαδικασίας και να υλοποιηθεί η ενιαία αγορά βάσει σύμπραξης· θεωρεί ότι την ευθύνη μιας τέτοιας αποστολής πρέπει να αναλάβει η πλατφόρμα παρακολούθησης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», εφόσον η αναζωογόνηση της ενιαίας αγοράς είναι μία από τις συνιστώσες της στρατηγικής αυτής·

58. τονίζει ότι το διακριτικό σήμα «ευρωπαϊκή επιχειρηματική περιφέρεια», που θέσπισε η ίδια, συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας στρατηγικής θεώρησης της ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης, με άξονα κυρίως τις αρχές της πρωτοβουλίας «πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις (SBA)» ⁽²⁴⁾· ζητά, εξάλλου, την δημιουργία «συμπράξεων Small Business Act» για την εφαρμογή της SBA σε περιφερειακό επίπεδο, και τη θέσπιση «απεσταλμένου των ΜΜΕ» σε εθνικό επίπεδο, καθώς και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο· προτείνει δε να συμμετέχει στην συμβουλευτική ομάδα SBA που θα συσταθεί·

59. επαναλαμβάνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, και ιδιαίτερα οι περιφέρειες που διαθέτουν νομοθετικές εξουσίες, απαιτείται να λαμβάνουν μέρος στους συμμετοχικούς μηχανισμούς για τη βέλτιστη μεταφορά και εφαρμογή της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά·

Η μελλοντική πολιτική για το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια ⁽²⁵⁾ ⁽²⁶⁾

60. καλεί τις διεθνείς οργανώσεις και την Ευρωπαϊκή Ένωση να λάβουν υπόψη την προστιθέμενη αξία που μπορούν να προσφέρουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στην παγκόσμια διαχείριση του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής των πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών, όπως η Σύμβαση Πλαίσιο του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC) και η σύμβαση για τη βιοποικιλότητα (CBD), καθώς και η Ατζέντα Ρίο+20 υπέρ της πράσινης οικονομίας και της αειφόρου ανάπτυξης ⁽²⁷⁾·

⁽²³⁾ Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη διακυβέρνηση και την εταιρική σχέση στην ενιαία αγορά (2010/2289(INI)).

⁽²⁴⁾ Σχέδιο γνωμοδότησης της Επιτροπής των Περιφερειών «Ανασκόπηση της πρωτοβουλίας “Small Business Act” για την Ευρώπη» – CdR 151/2011 rev.1.

⁽²⁵⁾ Βλέπε συστάσεις στη διερευνητική γνωμοδότηση CdR 164/2010 «Ο ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη μελλοντική περιβαλλοντική πολιτική» για το πώς μπορεί να εφαρμοστεί η προσέγγιση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης σε όλες τις φάσεις χάραξης της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ.

⁽²⁶⁾ Βλ. μεταξύ άλλων, τη λευκή βίβλο της Επιτροπής «Χάρτης πορείας για έναν Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Μεταφορών – Για ένα ανταγωνιστικό και ενεργειακά αποδοτικό σύστημα μεταφορών» – COM(2011) 144 τελικό.

⁽²⁷⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Η ΕΕ και η διεθνής πολιτική για τη βιοποικιλότητα μετά το 2010», CdR 112/2010 fin· Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Διεθνής κλιματική πολιτική στον απόηχο της Κοπεγχάγης», CdR 245/2010 fin· Σχέδιο γνωμοδότησης της Επιτροπής των Περιφερειών «Συμβολή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διάσχεση του ΟΗΕ για την αειφόρο ανάπτυξη 2012 (Rio+20)», CdR 187/2011 rev. 1.

61. υποστηρίζει ότι ένας εποικοδομητικός τρόπος συμμετοχής του τοπικού και εθνικού επιπέδου στα μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή συνίσταται σε συμφωνίες βάσει αποτελεσμάτων, στις οποίες τα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης που συμμετέχουν μπορούν να δεσμευθούν εθελοντικά να ενεργήσουν για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, ενώ θα αναλαμβάνουν από κοινού την ευθύνη για τις αντίστοιχες συνεισφορές τους (28).

62. επισημαίνει την αυξανόμενη σημασία των τομεακών ή διατομεακών «συμμαχιών» για την ενέργεια και το κλίμα μεταξύ των περιφερειών και των επιχειρήσεων. Οι συμμαχίες αυτές θα πρέπει σαφώς να ενθαρρύνονται με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, το συντομότερο δυνατό, με εταιρικές σχέσεις μεταξύ των φορέων λήψης αποφάσεων σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

63. σημειώνει ότι οι αστικές περιοχές παράγουν το 75 % των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και υπογραμμίζει ότι η αποτελεσματική δράση σε παγκόσμιο επίπεδο απαιτεί μια πολυεπίπεδη προσέγγιση διακυβέρνησης με συντονισμό των προσπαθειών μεταξύ των τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και υπερεθνικών βαθμίδων διοίκησης στη βάση της αρχής της επικουρικότητας· εν προκειμένω, τονίζει την πρότασή της για το «Τοπικό Σύμφωνο των περιφερειακών και τοπικών αρχών για την στρατηγική Ευρώπη 2020» ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

64. τονίζει ότι απαιτείται να εξεταστεί προσεκτικά ο αντίκτυπος που ενδέχεται να έχουν οι στρατηγικές κατευθύνσεις και οι νομοθετικοί μηχανισμοί που συνδέονται με τη στρατηγική «Ενέργεια 2020» σε διοικητικό και οικονομικό φόρτο που θα βαρύνει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, ενώ απαιτείται επίσης μέριμνα για την τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας· υποστηρίζει σθεναρά τη δημιουργία καινοτόμων μηχανισμών για την υλοποίηση της στρατηγικής αυτής (29).

65. επαναλαμβάνει τη δέσμευσή της έναντι του Συμφώνου των Δημάρχων, υπέρ του κοινού στόχου μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), ενώ συνιστά τη θεματική επέκτασή του και σε άλλους τομείς της βιώσιμης οικονομίας, πέραν της μείωσης των εκπομπών CO₂, όπως η διαχείριση των υδάτων, αλλά και τη γεωγραφική επέκτασή του στα πλαίσια της Ένωσης για τη Μεσόγειο και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, χάρη στις πολιτικές πλατφόρμες που η ίδια έχει συγκροτήσει, δηλ. την Ευρωμεσογειακή Περιφερειακή και Τοπική Συνέλευση (ARLEM) και τη Διάσκεψη των περιφερειακών και τοπικών αρχών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (CORLEAP), καθώς και σε παγκόσμιο επίπεδο, με ένα «Παγκόσμιο Σύμφωνο των Δημάρχων».

Η μελλοντική κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ), η αλιευτική πολιτική και η πολιτική της θάλασσας

66. εκτιμά ότι η χάραξη ενός πλαισίου πολυεπίπεδης διακυβέρνησης αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την επιτυχή αναμόρφωση της ΚΓΠ μετά το 2013, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι τοπικές

και περιφερειακές αρχές θα συμμετέχουν στην επιλογή των προσαρμοσμένων και διαδικασιών για την εφαρμογή και τη διαχείριση της κοινής αυτής πολιτικής, καθώς και ότι θα δημιουργηθούν συνέργειες μεταξύ της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη και άλλων πολιτικών της ΕΕ, ειδικότερα δε με την πολιτική συνοχής (30).

67. προκειμένου να συμπληρωθεί ο μηχανισμός σύνδεσης των τοπικών και περιφερειακών αρχών με τον καθορισμό της κοινής γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, ζητά να συμμετέχει πλήρως στις προπαρασκευαστικές εργασίες των συμβουλευτικών ομάδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

68. είναι της άποψης ότι η νέα αλιευτική πολιτική πρέπει να διαπνέεται από ολοκληρωμένη προσέγγιση, ώστε να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα των αλιευμάτων και η βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων· συμφωνεί να αποκεντρωθεί η διαδικασία λήψης αποφάσεων με στόχο τη μείωση των ασαφειών που προκαλεί η ευρωπαϊκή μικροδιαχείριση, με χρήση, σε ορισμένες περιπτώσεις, της επιτροπολογίας, και με ανάθεση, εντός των πλαισίων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, της διαχείρισης ορισμένων δραστηριοτήτων αλιείας στα κράτη μέλη, στις περιφέρειες και στον ίδιο τον κλάδο.

69. κάνει έκκληση για τον συντονισμό ανάμεσα στις τομεακές πολιτικές που αφορούν τη χρήση των θαλασσίων περιοχών και για τη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού ταμείου για τις θαλάσσιες υποθέσεις και την αλιεία, χάρη στο οποίο θα εντάσσονται στο ίδιο πλαίσιο όλα τα υφιστάμενα μέσα σε αυτούς τομείς· συνεπώς, υποστηρίζει τη συγκρότηση ενός ευρωπαϊκού θαλάσσιου δικτύου με τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των αρμόδιων φορέων, το οποίο θα λειτουργεί ως μηχανισμός που θα συμβάλλει στην από κοινού ανάληψη των ευθυνών και στη διάδοση βέλτιστων πρακτικών (31).

Εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης μαζί με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές

70. υπενθυμίζει τη σημασία της συμμετοχής της στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης για το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης, καθώς και στην εκπόνηση των διαδικασιών αξιολόγησης, ώστε να εξασφαλίζεται καλύτερος συνυπολογισμός των εμπειριών που έχουν καταγραφεί σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης.

71. πιστεύει, ειδικότερα, ότι η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη χάραξη ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την νόμιμη μετανάστευση, για τον καθορισμό των μέτρων καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης, για την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των μεταναστών και για την υλοποίηση της αναπτυξιακής συνεργασίας με τις χώρες αποδημίας θα ενισχύσει τη νομιμότητα της δράσης της Ένωσης, υπό τον όρο να τηρείται αυστηρά η αρχή της επικουρικότητας.

72. ζητά να διενεργούνται εκτιμήσεις τοπικού και περιφερειακού αντικτύπου για την αξιολόγηση των απαιτήσεων που επιβάλλονται στις τοπικές και περιφερειακές αρχές δυνάμει των μέτρων νομικής εφαρμογής που αποφασίζονται σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο.

(28) Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Διεθνής κλιματική πολιτική στον απόηχο της Κοπεγχάγης» – CdR 245/2010 fin.

(29) Διερευνητική γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Ο ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη μελλοντική περιβαλλοντική πολιτική» – CdR 164/2010 fin και διερευνητική γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών «Η ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής στον μελλοντικό προϋπολογισμό της ΕΕ» – CdR 104/2011 fin.

(30) Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της Επιτροπής των Περιφερειών «Το μέλλον της ΚΓΠ μετά το 2013» – CdR 127/2010 fin.

(31) Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών: «Ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής και γνώσεις για τη θάλασσα 2020» – CdR 339/2010 fin.

73. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η δράση της — η συμμετοχή της στις ετήσιες διυπουργικές διασκέψεις για την ένταξη και η συμβολή της στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Ένταξη, στο εγχειρίδιο της Επιτροπής για την ένταξη (όπου παρουσιάζει τις ορθές πρακτικές των τοπικών και περιφερειακών αρχών) και στον προσδιορισμό των ετήσιων και πολυετών προτεραιοτήτων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης— οδήγησαν στην αναγνώριση της πολυεπίπεδης προσέγγισης στη 2η Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την Ένταξη ⁽³²⁾, η οποία προβλέπει τα εξής:

- «εδαφικά σύμφωνα» μεταξύ των ενδιαφερομένων φορέων διαφορετικών επιπέδων·
- συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών παραγόντων στον καθορισμό των πολιτικών ένταξης στο πλαίσιο των προγραμμάτων της ΕΕ·
- ενίσχυση των διαδικασιών διαβούλευσης με την πραγματοποίηση στρατηγικών συναντήσεων με την Επιτροπή των Περιφερειών·
- ανάπτυξη μιας «ευέλικτης ευρωπαϊκής εργαλειοθήκης», που θα περιλαμβάνει «ευρωπαϊκές ενότητες» με σκοπό την υποστήριξη των πολιτικών και πρακτικών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο·

Μηχανισμοί πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για την υποστήριξη της στρατηγικής για τη διεύρυνση της ΕΕ

74. τάσσεται υπέρ της προσαρμογής του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των τοπικών και περιφερειακών αρχών των δικαιούχων χωρών και στην ανάπτυξη της εδαφικής συνεργασίας, ιδίως δε του μηχανισμού των ΕΟΕΣ, οι οποίοι συνιστούν πολύτιμο εργαλείο για την εδραίωση της πανευρωπαϊκής διάστασης της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·

Ισχυρότερη πολιτική γειτονίας χάρη στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση

75. υπενθυμίζει ότι η Ευρωμεσογειακή Περιφερειακή και Τοπική Συνέλευση (ARLEM) και η Διάσκεψη των περιφερειακών και τοπικών αρχών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (CORLEAP) συγκεντρώνουν αρετούς εκπροσώπους δήμων και περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφενός και, αφετέρου, των χωρών της Ένωσης για τη Μεσόγειο η πρώτη και των χωρών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης η δεύτερη, συμπληρώνοντας έτσι το θεσμικό πλαίσιο των δύο αυτών διαδικασιών·

76. εκτιμά ότι η πολυεπίπεδη δημοκρατία και η προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία των προαναφερόμενων διαδικασιών, και διαπιστώνει ότι οι δύο πολιτικές πρωτοβουλίες, που ενισχύουν την τοπική διάσταση της πολιτικής της γειτονίας, ανταποκρίνονται στην καταφανή ανάγκη υποστήριξης για την εγκαθίδρυση βιώσιμων πολιτικών και διοικητικών δομών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, για την αποτελεσματική αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων και για τη δημιουργία μηχανισμών που θα ευνοούν την οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη των εταίρων χωρών, ιδίως χάρη στα πλεονεκτήματα που προσφέρει η διαπεριφερειακή συνεργασία·

77. κινητοποιείται με στόχο να συμμετέχει στενά η ARLEM στη διακυβέρνηση της Ένωσης για τη Μεσόγειο, ώστε οι τοπικοί και περιφερειακοί οργανισμοί των τριών ακτών της Μεσογείου να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στον πολιτικό διάλογο που ανα-

πτύσσεται στους κόλπους των διαφόρων οργάνων της και να επωφελούνται από την πρόσβαση στους μηχανισμούς και τα μέσα που θεσπίζονται για την ενίσχυση της συνεργασίας·

78. στα πλαίσια της εδραίωσης της θεσμικής πλατφόρμας που έχει θεσπιστεί με την CORLEAP, επιθυμεί να καθιερώσει έναν μόνιμο διάλογο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις εταίρους χώρες, προκειμένου να αναζητούνται συγκεκριμένες διαδικασίες που θα επιτρέπουν στους τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς των χωρών της ανατολικής εταιρικής σχέσης να συμμετέχουν στις τόνους πλατφόρμες της εταιρικής σχέσης, να αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην προετοιμασία των συμφωνιών σύνδεσης, των στρατηγικών εγγράφων και των σχεδίων δράσης και ιδίως να θέτουν σε εφαρμογή και να αξιολογούν τα εθνικά ενδεικτικά προγράμματα·

Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση σε περιβάλλον παγκοσμιοποίησης: νέες δυναμικές διαγράφονται

79. τάσσεται υπέρ της κατά τόπους προσέγγισης κατά την αναθεώρηση της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής πολιτικής και υπέρ της ενίσχυσης της συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών στα πλαίσια των στόχων της χιλιετίας ⁽³³⁾· τονίζει, επ' αυτού, ότι απαιτείται υποστήριξη για την περαιτέρω ανάπτυξη των τεχνικών και οικονομικών δυνατοτήτων των τοπικών και περιφερειακών αρχών των εταίρων χωρών·

80. διαπιστώνει την προστιθέμενη αξία που προσφέρει η αποκεντρωμένη συνεργασία και ειδικότερα πρωτοβουλίες όπως η «Διάσκεψη για την αποκεντρωμένη συνεργασία» —που στόχο έχει να διευκολύνει τις ανταλλαγές και τον πολιτικό διάλογο μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών της ΕΕ και των αναπτυσσόμενων χωρών και θεσμικών οργάνων της ΕΕ—, η δικτυακή πύλη για την αποκεντρωμένη συνεργασία και το κέντρο αποκεντρωμένης συνεργασίας, μηχανισμοί που θα πρέπει να εδραιωθούν και να ενισχυθούν στα πλαίσια μιας θεσμικής συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο·

81. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι οι ουσιαδεις εισηγήσεις πολλών διεθνών οργανώσεων στα πλαίσια της διαδικασίας διαβούλευσης της λευκής βίβλου για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση ⁽³⁴⁾ κατέδειξαν ότι η προσέγγιση αυτή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει γι' αυτές ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκειμένου να αναπτύξουν την τοπική διάσταση των δράσεών τους και να εγκαينιάσουν συμπράξεις σε άλλες περιοχές του κόσμου για την τόνωση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των τομεακών πολιτικών·

82. σε σχέση με την εμπέδωση του ρόλου των τοπικών και περιφερειακών αρχών στους μηχανισμούς της παγκόσμιας διακυβέρνησης, επισημαίνει τα εξής:

- την τάση προς μεγαλύτερο συνυπολογισμό των επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, ιδίως εκ μέρους των διεθνών οργανώσεων, και την ανάδυση ενός προβληματισμού για μια παγκόσμια πολιτική ισορροπης ανάπτυξης και εδαφικής συνοχής σε παγκόσμιο επίπεδο ⁽³⁵⁾·
- την εύστοχη ανάπτυξη μιας «παρα-διπλωματίας» σε επίπεδο τοπικών και περιφερειακών αρχών, ιδίως της διπλωματίας των δήμων, καθώς και των περιφερειών που διαθέτουν νομοθετικές εξουσίες·

⁽³³⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών και πράσινη βίβλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ προς όφελος της χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς και αειφόρου ανάπτυξης – Αύξηση του αντίκτυπου της αναπτυξιακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» – CdR 408/2010 fin.

⁽³⁴⁾ Έκθεση διαβούλευσης σχετικά με τη λευκή βίβλο της Επιτροπής των Περιφερειών για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση – CdR 25/2010.

⁽³⁵⁾ Βλ. δραστηριότητες του Παγκόσμιου φόρουμ ενώσεων περιφερειών (FOGAR).

⁽³²⁾ Πρόταση της Επιτροπής «Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την Ένταξη των Υπικών Τρίτων Χωρών» – COM(2011) 455 τελικό.

- την προσφορά του διαλόγου και της ανταλλαγής εμπειριών με τις άλλες μεγάλες περιοχές του κόσμου που διαθέτουν πολυεθνικές δομές υπο-κρατικού επιπέδου, όπως η Δυτικοαφρικανική Οικονομική και Νομισματική Ένωση (UEMOA) ή το συμβουλευτικό φόρουμ των υπο-κρατικών αρχών της MERCOSUR·
- την ύπαρξη νέων διόδων συνεργασίας και πολιτικού διαλόγου που έχουν προταθεί από κάποιες διεθνείς οργανώσεις στην Επιτροπή των Περιφερειών και στις τοπικές και περιφερειακές αρχές (ΟΟΣΑ, ΔΓΕ, UNEP και ΟΗΕ-HABITAT, UNESCO, FAO κ.ά.)⁽³⁶⁾.

83. καταλήγει, λοιπόν, στο συμπέρασμα ότι η παρατηρούμενη τάση προς αποκέντρωση και αναβάθμιση του ρόλου των υπο-κρατικών φορέων εντός της διεθνούς κοινότητας θα οδηγήσει αναπόφευκτα στη συμμετοχή τους στους μηχανισμούς διακυβέρνησης της παγκοσμιοποίησης και, επομένως, θα συμβάλει στην ανάδειξη μιας νέας πολυμερούς προσέγγισης·

Δ. Νέα βήματα προς την εδραίωση της εφαρμογής της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης

84. έλαβε την πρωτοβουλία να καταρτίσει «πίνακα αποτελεσμάτων της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης» σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τη βοήθεια του οποίου θα μπορεί να καταμετράται, σε ετήσια βάση, κατά πόσον λαμβάνονται υπόψη οι βασικές αρχές και μηχανισμοί του εν λόγω τρόπου διακυβέρνησης στον κύκλο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ιδιαίτερη έμφαση στην τοπική διάσταση των υπό εξέταση πολιτικών και στρατηγικών· η πρώτη τέτοια αξιολόγηση βάσει του εν λόγω πίνακα παρουσιάζει τις προόδους και τα εμπόδια που εμφανίζει η ευρωπαϊκή διαδικασία λήψης αποφάσεων ως προς τέσσερις στρατηγικές και πολιτικές που είχαν ζωτική σημασία για το πολιτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2010, ήτοι τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», τη στρατηγική για την ενέργεια 2011-2020, το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης και την Εαρινή Ατζέντα⁽³⁷⁾.

⁽³⁶⁾ Η Επιτροπή των Περιφερειών επαναλαμβάνει την επιθυμία να αναθέσει η σύνοδος κορυφής του Rio+20 στο Πρόγραμμα των ΗΕ για το Περιβάλλον ή στο Συμβούλιο (SDS) για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη τη δημιουργία μιας μόνιμης επιτροπής για υπο-εθνικές και τοπικές κυβερνήσεις ως νέας δομής που να αντανάκλα επαρκώς την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και να προσφέρει ένα μόνιμο μηχανισμό διαβούλευσης και συνεργασίας με τις υπο-εθνικές κυβερνήσεις και τις τοπικές αρχές σε όλο τον κόσμο. Η Επιτροπή των Περιφερειών θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως πρότυπο στον τομέα αυτό. Επίσης, ελπιδοφόρο είναι το γεγονός ότι στο πλαίσιο των αποκαλούμενων Συμβάσεων του Rio των ΗΕ, οι υποεθνικές κυβερνήσεις και οι τοπικές αρχές έχουν λάβει προσφάτως αυξημένη αναγνώριση λόγω του ειδικού καθεστώτος τους ως κυβερνητικών οργάνων, συμπεριλαμβανομένης, για παράδειγμα, της αναγνώρισής τους ως «κυβερνητικών φορέων» στη συμφωνία του Κανκούν, και στην απόφαση X / 22 της CBD COP 10 «Σχέδιο δράσης για υποεθνικές κυβερνήσεις, Πόλεις και άλλες τοπικές αρχές». Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει επανειλημμένα τονίσει ότι οι υποεθνικές κυβερνήσεις και οι τοπικές αρχές πρέπει να έχουν μια θέση στο θεσμικό πλαίσιο για την αειφόρο ανάπτυξη παράλληλα με τις εθνικές κυβερνήσεις και τις οντότητες των ΗΕ. Στο σχέδιο γνωμοδότησης της Επιτροπής των Περιφερειών «Συμβολή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διάσκεψη του ΟΗΕ για την αειφόρο ανάπτυξη 2012 (Rio+20)» 187/2011 rev.1 η ΕΤΠ εκφράζει τη λύπη της διότι στην υφιστάμενη διεθνή αρχιτεκτονική της διακυβέρνησης, και παρά το συγκεκριμένο ρόλο τους στη διακυβέρνηση, οι αρχές αυτές τίθενται συχνά όταν εκπροσωπούνται σε όργανα του ΟΗΕ στο ίδιο επίπεδο με την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρήσεις, όπως άλλες μεγάλες ομάδες.

⁽³⁷⁾ Αυτός ο πρώτος πίνακας αποτελεσμάτων βασίζεται σε μελέτη που ανατέθηκε στην ΕΙΡΑ.

85. Αναφορικά με τον πρώτο πίνακα αποτελεσμάτων διαπιστώνει ότι:

- η μεθοδολογία⁽³⁸⁾ που αναπτύχθηκε αποκαλύπτει την εμφάνιση ενός συστήματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό θεσμικό επίπεδο, όπου οι πληροφορίες παρέχονται ομαλά και (κυρίως) με ανοικτό και διαφανή πολυεπίπεδο τρόπο, όπου οι μηχανισμοί διαβούλευσης λειτουργούν σωστά και αφορούν όλα τα επίπεδα, κ.λπ. Ωστόσο, στην αξιολόγηση πρόσθετων μηχανισμών και πρακτικών πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, διαπιστώνονται σημαντικές παραλείψεις. Ειδικότερα δε σε ό,τι αφορά τη χρήση των καινοτόμων μέσων και μηχανισμών που εκφράζουν τις απαιτήσεις των πρακτικών πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στο περιεχόμενο των πολιτικών·

- όσον αφορά τον συγκριτικό πίνακα αποτελεσμάτων, η πολιτική διαδικασία γύρω από την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» πέτυχε τα υψηλότερα συνολικά αποτελέσματα. Αυτό σημαίνει ότι έχουν ανιχνευθεί πρακτικές που αντιστοιχούν περισσότερο στους δείκτες πολυεπίπεδης διακυβέρνησης που διατυπώθηκαν για την αξιολόγηση της ποιότητας της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Τα χαμηλότερα αποτελέσματα εμφανίζει η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στο πλαίσιο της εαρινής δέσμης μέτρων 2010, σχετικά με τους Στόχους της Χιλιετίας. Εδώ, η έλλειψη διαφάνειας στη διαδικασία συμμετοχής των φορέων, κατέστησε ιδιαίτερα δύσκολη την αξιολόγηση και οδήγησε σε ισχία αποτελέσματα. Σε γενικές γραμμές, και για τους τέσσερις φακέλους πολιτικής υπάρχουν σαφείς δυνατότητες για καλύτερες πρακτικές πολυεπίπεδης διακυβέρνησης⁽³⁹⁾.

⁽³⁸⁾ Καθορίζονται έξι κατηγορίες κάτω από δύο συγκεκριμένους τίτλους πρακτικών πολυεπίπεδης διακυβέρνησης (I. Διαδικασία: Πληροφορίες & διαβούλευση, συμμετοχή των ενδιαφερομένων και ανταπόκριση· II. Περιεχόμενο των πολιτικών της ΕΕ: Εδαφική / ολοκληρωμένη / επιτόπια πολιτική· μηχανισμοί έξυπνης νομοθεσίας και καινοτόμα μέσα για την εφαρμογή και την εταιρική σχέση). Ορίζεται επίσης το τι μπορεί να θεωρηθεί ως «καλή πρακτική» σε σχέση με αυτές τις έξι πρακτικές που αναφέρονται στις γενικές αρχές και στους στόχους της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, και καθορίζονται δείκτες προκειμένου να εκτιμηθεί ή να μετρηθεί η εφαρμογή των πρακτικών.

⁽³⁹⁾ Όσον αφορά τα διαφορετικά αποτελέσματα για τις «διαδικασίες» και το «περιεχόμενο», τα διάφορα επιμέρους αποτελέσματα για την κατηγορία της υποομάδας «διαδικασίες» και «περιεχόμενο» αποκαλύπτουν ότι, με την εξαίρεση της εαρινής δέσμης μέτρων, οι πρακτικές της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης αναπτύχθηκαν πολύ καλύτερα στην ομάδα «διαδικασίες» (ενημέρωση / διαβούλευση, συμμετοχή των φορέων, ανταπόκριση) σε σύγκριση με την ομάδα «περιεχόμενο» (καινοτόμα μέσα για την εφαρμογή, μηχανισμοί έξυπνης νομοθεσίας, εδαφική / ολοκληρωμένη προσέγγιση). Τόσο η Ευρώπη 2020 όσο η Ενέργεια / Κλίμα πέτυχαν το ελάχιστο όριο αποτελέσματος 3 / 6 για την ομάδα «διαδικασίες». Ωστόσο, ο πίνακας αποκαλύπτει επίσης ότι η συνολικά θετική βαθμολογία για την Ευρώπη 2020 οφείλεται κυρίως στην υψηλή βαθμολογία που επιτυγχάνεται για τις πρακτικές της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στην κατηγορία «διαδικασίες».

Εάν εξετάσουμε λεπτομερέστερα τις τρεις συνιστώσες της κάθε υποομάδας, τα διαγράμματα του πίνακα αποτελεσμάτων αποκαλύπτουν ότι - με την εξαίρεση εαρινής δέσμης - η υψηλή βαθμολογία για την πρώτη υποομάδα «Διαδικασίες» σε σύγκριση με την υποομάδα «Περιεχόμενο» μπορεί να εξηγηθεί λόγω του (πολύ) υψηλού βαθμού της «ενημέρωσης / διαβούλευσης» και σε κάποιο βαθμό λόγω του ικανοποιητικού αποτελέσματος της «συμμετοχής των φορέων». Ωστόσο, σε γενικές γραμμές, η υποομάδα «Ανταπόκριση» έχει χαμηλό αποτέλεσμα. Στη δεύτερη υποομάδα «Περιεχόμενο των πολιτικών της ΕΕ» μόνον η Ευρώπη 2020 έχει κατά κάποιο τρόπο ικανοποιητικό αποτέλεσμα όσον αφορά τους «μηχανισμούς έξυπνης νομοθεσίας» και τα «καινοτόμα μέσα εφαρμογής». Το ίδιο ισχύει και για την ενέργεια / κλίμα και την εαρινή δέσμη όταν πρόκειται για την πρακτική της «εδαφικής / ολοκληρωμένης προσέγγισης». Όλες οι άλλες πρακτικές σημειώνουν σχετικά χαμηλά αποτελέσματα.

86. εκτιμά ότι, προκειμένου να ενισχυθεί η διαδικασία παρακολούθησης που αναπτύσσει η Επιτροπή των Περιφερειών, η πρακτική της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής εξέτασης κατά την προσεχή διάσκεψη για την επικουρικότητα, με στόχο να αναλυθούν οι τάσεις που διαπιστώνονται στον πρώτο πίνακα αποτελεσμάτων και οι επιπτώσεις τους στην διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ένωσης.

87. εντός των προσεχών μηνών, πρόκειται να υλοποιηθεί τη φιλοδοξία της για την έκδοση **Χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση**, ο οποίος αναμένεται να οδηγήσει σε μεγαλύτερη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην άσκηση της ευρωπαϊκής δημοκρατίας· η διαδικασία κατάρτισης του χάρτη θα διαπνέεται από συμμετοχικό πνεύμα χωρίς αποκλεισμούς και αναμένεται να ευνοήσει την αποδοχή του από τους αιρετούς εκπροσώπους των δήμων και των περιφερειών.

Βρυξέλλες, 16 Φεβρουαρίου 2012

*Η Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Mercedes BRESSO*
